

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยพายัพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งโดยสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเริ่มดำเนินการสอนในปี พ.ศ. 2517 จำนวน 4 คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค และคณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 189 คน ซึ่งการดำเนินงานมีความก้าวหน้าตามลำดับ จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2543) มีการเปิดสอนในระดับปริญญาตรี 9 คณะ 24 สาขาวิชา และระดับบัณฑิตวิทยาลัย 3 สาขาวิชา (ระเบียบการศึกษาระดับปริญญาตรี และหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ, 2542) โดยคณะล่าสุดที่เปิดสอนเมื่อปี 2542 คือคณะเศรษฐศาสตร์และมหาวิทยาลัยพายัพมีนักศึกษาทั้งสิ้น 8,997 คน ในปี พ.ศ. 2542 ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างปีการศึกษา 2517 – 2542

ปีการศึกษา	ระดับปริญญาตรี (คน)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปีการศึกษา	ระดับปริญญาตรี (คน)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
2517	189	-	2530	3,420	9.76
2518	354	87.30	2531	3,450	0.88
2519	563	59.04	2532	3,547	2.81
2520	896	59.15	2533	4,068	14.69
2521	987	10.16	2534	4,806	18.14
2522	1,196	21.18	2535	5,492	14.27
2523	1,347	12.63	2536	5,850	6.52
2524	1,642	21.90	2537	6,604	12.89
2525	1,770	7.80	2538	7,025	6.38
2526	1,820	2.83	2539	7,645	8.83
2527	2,210	21.43	2540	8,298	8.54
2528	2,780	25.79	2541	8,922	7.52
2529	3,116	12.09	2542	8,997	0.84

ที่มา : สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ, รายงานประจำปี 2542

อย่างไรก็ตามในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาเมื่อมหาวิทยาลัยพายัพมีจำนวนนักศึกษามากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคปกติ) ที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำมีอยู่เป็นจำนวนมาก (ดังแสดงในตารางที่ 1.2) ซึ่งนักศึกษาจำนวนนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาเพราะจำนวนนักศึกษาที่พ้นสถานภาพจากการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกันกับนักศึกษาที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 1.2 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาในระดับต่ำ ระหว่างปีการศึกษา 2537 – 2542

ปีการศึกษา	จำนวนนักศึกษาภาคปกติ (คน)	จำนวนนักศึกษาที่ได้ GPA ต่ำกว่า 2.00 (คน)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วนของนักศึกษาที่มี GPA ต่ำกว่า 2.00 ต่อ นักศึกษาทั้งหมด (ร้อยละ)
2537	5,939	980	-	16.50
2538	6,272	1,030	5.10	16.42
2539	6,940	1,281	24.37	18.46
2540	7,609	1,334	4.14	17.53
2541	8,314	1,204	-9.75	14.48
2542	8,488	1,096	-8.97	12.91

ที่มา : สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชน โดยสัดส่วนของนักศึกษาที่พ้นสภาพต่อนักศึกษาทั้งหมด (ตารางที่ 1.3) และต่อนักศึกษาแต่ละคณะ (ตารางที่ 1.4) ที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้รายรับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนลดต่ำลงและเชื่อมโยงถึงปัญหาการลงทุนในการพัฒนาอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนและศักยภาพของคณาจารย์ ทั้งในระดับคณะและภาพรวมของมหาวิทยาลัยด้วย

ตารางที่ 1.3 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พื้นสถานภาพระหว่างปีการศึกษา 2537 – 2542

ปีการศึกษา	จำนวนนักศึกษา ภาคปกติ (คน)	จำนวนนักศึกษา ที่พื้นสถานภาพ (คน)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วนของนักศึกษา ที่พื้นสภาพต่อนักศึกษา ทั้งหมด (ร้อยละ)
2537	5,939	1,010	-	17.01
2538	6,272	1,017	0.69	16.21
2539	6,940	1,319	29.70	19.01
2540	7,609	1,222	-7.35	16.06
2541	8,314	1,174	-3.93	14.12
2542	8,488	1,238	5.45	14.59

ที่มา : สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ, รายงานประจำปี 2542

ตารางที่ 1.4 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พื้นสถานภาพ จำแนกตามคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยพายัพระหว่างปีการศึกษา 2537 – 2542

คณะ	ปีการศึกษา					
	2537	2538	2539	2540	2541	2542
มนุษยศาสตร์	124 (12.28)	93 (9.15)	87 (6.60)	162 (13.26)	144 (12.27)	139 (11.23)
สังคมศาสตร์	176 (17.43)	136 (13.37)	179 (13.57)	144 (11.78)	167 (14.22)	192 (15.51)
นิติศาสตร์	116 (11.48)	101 (9.93)	140 (10.61)	146 (11.95)	136 (11.58)	125 (10.10)
บริหารธุรกิจ	350 (34.65)	418 (41.10)	534 (40.49)	464 (37.97)	401 (34.16)	439 (35.46)
บัญชี การเงินและ การธนาคาร	117 (11.58)	151 (14.85)	197 (14.94)	160 (13.09)	154 (13.12)	133 (10.74)
พยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค	19 (1.88)	12 (1.18)	28 (2.12)	34 (2.78)	13 (1.11)	17 (1.37)

ตารางที่ 1.4 (ต่อ) จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พื้นสถานภาพ จำแนกตามคณะต่าง ๆ ของ
มหาวิทยาลัยพายัพระหว่างปีการศึกษา 2537 – 2542

คณะ	ปีการศึกษา					
	2537	2538	2539	2540	2541	2542
วิทยาศาสตร์	106 (10.50)	100 (9.83)	145 (10.99)	106 (8.67)	155 (13.20)	166 (13.41)
ศาสนศาสตร์	2 (0.20)	6 (0.59)	9 (0.68)	6 (0.50)	4 (0.34)	9 (0.37)
เศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	18 (1.45)
รวม	1,010 (100.00)	1,017 (100.00)	1,319 (100.00)	1,222 (100.00)	1,174 (100.00)	1,238 (100.00)

ที่มา : สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ, รายงานประจำปี 2542

หมายเหตุ 1) คณะเศรษฐศาสตร์เริ่มเปิดสอนในปีการศึกษา 2542

2) ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ

การสูญเสียดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการสูญเสียของนักศึกษาเท่านั้นแต่ยังเป็นการสูญเสียของมหาวิทยาลัยพายัพด้วย เพราะถ้านำเอาความสูญเสียเหล่านั้นมาคำนวณเพื่อคิดออกมาเป็นต้นทุนที่เป็นตัวเงินแล้วในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่ามูลค่านับสิบล้านบาท (ปีผลิตสุภากุลและคณะ, 2542)

ผลของการสูญเสียทางการศึกษาดังกล่าวมีผลทำให้ ต้องทำการศึกษาวามีปัจจัยต่าง ๆ ใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อร้อยละการเข้าชั้นเรียนและมีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อเป็นแนวทางในการหามาตรการเชิงนโยบายเพื่อใช้ในการลดการสูญเสียที่กล่าวมาแล้ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สร้างแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออธิบายถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อร้อยละการเข้าชั้นเรียนและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาดังวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงดังนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพายัพ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาของมหาวิทยาลัยพายัพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้าชั้นเรียนและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอย่างละเอียดแล้ว จะทำให้ได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1.3.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อความสนใจที่จะเข้าชั้นเรียนและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาเพื่อทางมหาวิทยาลัยพายัพจะได้นำมาปรับปรุงให้นักศึกษามีความสนใจในการที่จะเข้าชั้นเรียนและมีความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามากยิ่งขึ้นในอนาคต
- 1.3.2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในการ ประกอบการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและมีความสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นในอนาคต
- 1.3.3 เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้งอาจารย์ประจำวิชาของมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในการ ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเข้าชั้นเรียนและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา โดยจะศึกษาถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อสำรวจข้อมูลจาก นักศึกษาทุกคณะในภาคการศึกษาที่ 2 /2543 จำนวนทั้งสิ้น 616 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Random Sampling

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยพายัพที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543
2. ระดับร้อยละการเข้าชั้นเรียน หมายถึง การเข้าชั้นเรียนในระดับต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ
 - 2.1 การเข้าชั้นเรียนในระดับต่ำ หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าชั้นเรียนตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนการเข้าชั้นเรียนทั้งหมด
 - 2.2 การเข้าชั้นเรียนในระดับกลาง หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าชั้นเรียนตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 อยู่ระหว่างร้อยละ 60 ถึง 80 ของจำนวนการเข้าชั้นเรียนทั้งหมด
 - 2.3 การเข้าชั้นเรียนในระดับสูง หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าชั้นเรียนตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 สูงกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนการเข้าชั้นเรียนทั้งหมด
3. ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาเมื่อสิ้นภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543) ในระดับต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้รับ มีทั้งหมด 3 ระดับ คือ
 - 3.1 ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาในระดับต่ำ หมายถึง การที่นักศึกษาได้เกรดเฉลี่ยสะสมทั้งหมด ต่ำกว่า 2.00
 - 3.2 ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาในระดับกลาง หมายถึง การที่นักศึกษาได้เกรดเฉลี่ยสะสมทั้งหมดตั้งแต่ 2.00 ถึง 2.75
 - 3.3 ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาในระดับสูง หมายถึง การที่นักศึกษาได้เกรดเฉลี่ยสะสมทั้งหมด สูงกว่า 2.75